

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย : กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม

1.1 กลุ่มประชากร ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้ใช้บริการ จำนวน 652,133 คน(สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี 2552) (2) กลุ่มบรรณารักษ์ จำนวน 13 คน (3) กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ รวมเป็น 14 คน

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 **ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน** ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลประชากรผู้ใช้บริการ โดยติดต่อสอบถามข้อมูลประชากร ณ สำนักงานทะเบียนราษฎร จังหวัดกาญจนบุรี แยกเป็นแต่ละอำเภอว่ามีประชากรจำนวนเท่าไร ผลปรากฏว่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จำนวน 89,263 คน อำเภอท่าม่วง จำนวน 103,742 คน อำเภอด่านมะขามเตี้ย จำนวน 30,162 คน อำเภอพนมทวน จำนวน 42,389 คน อำเภอท่ามะกา จำนวน 89,713 คน อำเภอห้วยกระเจา จำนวน 33,093 คน อำเภอไทรโยค จำนวน 47,335 คน อำเภอทองผาภูมิ จำนวน 52,010 คน อำเภอศรีสวัสดิ์ จำนวน 23,354 คน อำเภอสังขละบุรี จำนวน 19,038 คน อำเภอบ่อพลอย จำนวน 45,378 คน อำเภอเลาขวัญ จำนวน 50,903 คน อำเภอหนองปรือ จำนวน 25,753 คน ซึ่งทั้งหมดดังกล่าวถือเป็นประชากรที่มีโอกาสเป็นผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

1.1.2 บรรณารักษ์ ได้จากบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่ปฏิบัติงาน ณ ห้องสมุดประชาชนอำเภอทั้ง 13 อำเภอ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย รวม 13 คน

1.1.3 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และ อำเภอ ได้จากการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหาร จากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งหมด 14 คน

1.2 การดำเนินการ เลือกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ใช้บริการ สุ่มได้จากตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จาก ประชากรที่กำหนดให้ ของ (Robert V. Krejcie และ Earyie W. Morgan 1970) ซึ่งได้คำนวณ และ สร้างตารางสำเร็จสำหรับหาขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัย จากจำนวนประชากรขนาด ต่างๆกัน (ดังตารางที่แนบในภาคผนวก ง) จากการสำรวจจำนวนประชากรผู้ใช้บริการห้องสมุด ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 652,133 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจึงเท่ากับ 384 คน และใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผู้ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดประชาชนที่ถูก เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการ มี ดังนี้ (สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี :

2552)

- 1) แบ่งพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ออกเป็น 4 เขตการศึกษา คือ
 - (1) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง อำเภอด่านมะขามเตี้ย
 - (2) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ได้แก่ อำเภอพนมทวน อำเภอท่ามะกา อำเภอห้วยกระเจา
 - (3) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ได้แก่ อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอสังขละบุรี
 - (4) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 ได้แก่ อำเภอบ่อพลอย อำเภอเลาขวัญ อำเภอหนองปรือ
- 2) สุ่ม อำเภอในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาที่แบ่งไว้ โดยวิธีการสุ่มตามกลุ่ม และสุ่มเพียงกลุ่มละ 2 อำเภอ และอีก 1 อำเภอจากเขตที่ 4 ได้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - (1) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง
 - (2) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ได้แก่ อำเภอพนมทวน อำเภอห้วยกระเจา
 - (3) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ได้แก่ อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ

(4) เขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 ได้แก่ อำเภอบ่อพลอย

ทั้งนี้ได้คำนวณจากสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมืองกาญจนบุรี คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ตามสูตร

$$384 \times 89,263 \div 413,210 = 82 \text{ คน}$$

2. อำเภอท่าม่วง คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ตามสูตร

$$384 \times 103,742 \div 413,210 = 96 \text{ คน}$$

3. อำเภอพนมทวน คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ตามสูตร

$$384 \times 42,389 \div 413,210 = 40 \text{ คน}$$

4. อำเภอห้วยกระเจา คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ตามสูตร

$$384 \times 33,093 \div 413,210 = 31 \text{ คน}$$

5. อำเภอไทรโยค คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ตามสูตร

$$384 \times 47,335 \div 413,210 = 44 \text{ คน}$$

6. อำเภอทองผาภูมิ คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ตามสูตร

$$384 \times 52,010 \div 413,210 = 49 \text{ คน}$$

7. อำเภอบ่อพลอย คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ตามสูตร

$$384 \times 45,378 \div 413,210 = 42 \text{ คน}$$

หลังจากนั้นผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ โดยสุ่มแบบบังเอิญผู้มาใช้บริการห้องสมุดประชาชนในแต่ละอำเภอในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล ณ ห้องสมุดประชาชนอำเภอนั้นๆ ตามจำนวน ดังนี้

1. อำเภอเมืองกาญจนบุรี สุ่มได้ 82 คน

2. อำเภอท่าม่วง สุ่มได้ 96 คน

3. อำเภอพนมทวน สุ่มได้ 40 คน

4. อำเภอห้วยกระเจา สุ่มได้ 31 คน

5. อำเภอไทรโยค สุ่มได้ 44 คน

6. อำเภอทองผาภูมิ สุ่มได้ 49 คน

7. อำเภอบ่อพลอย สุ่มได้ 42 คน

รวมทั้งสิ้น 384 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มบรรณารักษ์ห้องสมุดอำเภอ จำนวน 13 คน

ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 13 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด และอำเภอ จำนวน 14 คน ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เพราะฉะนั้น จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 384 คน
2. กลุ่มบรรณารักษ์ จำนวน 13 คน
3. กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ รวมเป็น 14 คน

2. เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

2.2 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

2.3 แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ ในการดำเนินการสร้างแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานที่เกี่ยวข้องทั้งใน และต่างประเทศ ในเรื่องเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชน ความต้องการของประชาชนต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน และความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชน

2.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยบรรจุข้อกระทงคำถามซึ่งคาดว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวิจัย ครั้งนี้ แบ่งเป็นแบบสอบถาม 3 ชุด ได้แก่ 1. แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้บริการ 2. แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ 3. แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ

รายละเอียดของแบบสอบถามแต่ละชุด

1) แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

(1) เป็นข้อคำถามถามเพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการ เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

(2) เป็นข้อคำถามถามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อสภาพ และความต้องการในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

(3) เป็นข้อคำถามถามเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้ใช้บริการพบเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

2) แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

(1) เป็นข้อคำถามถามเพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปของบรรณารักษ์ เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

(2) เป็นข้อคำถามถาม ความคิดเห็นต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

(3) เป็นข้อคำถามถามปัญหาที่พบในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

(4) เป็นข้อคำถามถามความคิดเห็นต่อแนวทาง การจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

3) แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

(1) เป็นข้อคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

(2) เป็นข้อคำถามความคิดเห็นต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

(3) เป็นข้อคำถาม ปัญหาที่พบในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

(4) เป็นข้อคำถามความคิดเห็นต่อแนวทาง การจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกตอบ

2.3.3 นำแบบสอบถาม ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับแก้ไขก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข

2.3.4 นำแบบสอบถาม ที่แก้ไขแล้วไปขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาปรับปรุง

2.3.5 นำแบบสอบถามฉบับดังกล่าว ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอเลาขวัญ จำนวน 30 คน บรรณารักษ์

ห้องสมุด อำเภอปากท่อ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอด่านช้าง อำเภอบางบาล และเขตบางรัก จำนวน 5 คน และ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปากท่อ อำเภอ บ้านโป่ง อำเภอด่านช้าง อำเภอบางบาล และเขตบางรัก จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาถึงความเข้าใจ ของผู้ตอบว่าตรงกับจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยต้องการถามหรือไม่และให้กลุ่มทดลองเสนอความคิดเห็น อื่นๆเพิ่มเติม

2.3.6 นำแบบสอบถามดังกล่าว มาหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient) ดังนี้

1) ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน มี ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และความต้องการต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชน มีค่าความ เชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

2) ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน มี ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.62 และต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชน มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

3) ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ ต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 และต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชน มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

2.3.7 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะจากการทดลองใช้ และจัดทำ สำเนาเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม 2553 โดยแจกแบบสอบถามสำหรับผู้ให้บริการ จำนวน 384 คน เก็บได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ ได้จำนวน 384 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุด/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 13 ชุด เก็บได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ได้ 13 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามสำหรับผู้ อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยประจำอำเภอ และผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด จำนวน 14 ชุด เก็บได้ ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ได้ 14 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS – X มีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 แบบสอบถามสำหรับผู้ให้บริการ

4.1.1 นำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้บริการ นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง

4.1.2 นำข้อมูลจากตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน และ ความต้องการของประชาชนต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน มาแจกแจงเป็นความถี่ตามระดับคะแนนของลิเคอร์ท (Likert's scale) โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมายไว้ดังต่อไปนี้

คะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น/ต้องการมากที่สุด

คะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ต้องการมาก

คะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ต้องการปานกลาง

คะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ต้องการน้อย

คะแนน 0.50 – 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ต้องการน้อยที่สุด

4.1.3 นำข้อมูลจากตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชนมาแจกแจงเป็นความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.2 แบบสอบถามบรรณารักษ์

4.2.1 นำข้อมูลจากตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของบุคคลมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2.2 นำข้อมูลจากตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชนมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.2.3 นำข้อมูลจากตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชนมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.2.4 นำข้อมูลจากตอนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.3 แบบสอบถามผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และอำเภอ

4.3.1 นำข้อมูลจากตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของบุคคลมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.3.2 นำข้อมูลจากตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชนมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.3.3 นำข้อมูลจากตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชนมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

4.3.4 นำข้อมูลจากตอนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชน มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง